

• پیام مدیر کل محترم آموزش و پرورش استان قزوین

هویت در معنای عام کلمه جامع و نماد همه حوادث مادی و غیرمادی افراد در طول زندگی، ملت در طول تاریخ و نمایانگر فقر و غنای مادی و معنوی هر قوم و ملت است. از آن رو که موقعیت حال برآمده وقایع گذشته است و بر همین اساس حوادث و اتفاقات نیز نتیجه واقعیت های زمان حال و موجود خواهد بود.

ژرف نگری در تاریخ ملت ها و شناخت عوامل انحطاط و ارتقاء، ارزش ویژه و منحصر به خود را دارد، به عبارت دیگر افتخار و شکوه، حقارت امروز هر ملت تصویر محسوس و عینی از ماجراهای گذشته آن است و بر همین اساس و قیاس آینده هر ملت انعکاس تصویر کنونی است، با این تفاوت که تاریخ از دسترس ما خارج شده و دیگر قدرت ایجاد تحوّل و تغییر در آن را نداریم، کما اینکه خداوند متعال می فرمایند:

"تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ؛ آن جماعت را روزگار به سر آمد؛ دستاورد آنان برای آنان و دستاورد شما برای شماست؛ و از آنچه آنان می کرده اند، شما بازخواست نخواهید شد" (بقره، آیه: ۱۳۴).

با توجه به این آیه شفاعت قرآن کریم و آنچه که بیان شد نتیجه می گیریم که قدرت تغییر و تحوّل در حوادث زمان حال و حد فاصل

گذشته و آینده، نه تنها ممکن بلکه امری ضروری و اجتناب ناپذیر است، لذا اهمیت هویت اصیل و ریشه دار در درازنای بخش های افتخار آفرین تاریخ و نشأت گرفته از فطرت الهی انسان کاملاً آشکار می شود. به موازات این اهمیت، همه افراد جامعه به تناسب موقعیت مادی و معنوی خود باید در حفظ و حراست از هویت الهی و انسانی کوشا باشند و بدانند که نسبت به میراث نیاکان خواسته یا ناخواسته متأثر هستند، مع الوصف با عنایت به تاریخ پر فراز و نشیب ایران اعم از ایران باستان و ایران شکل گرفته پس از تجدید تعالیم الهی با ظهور اسلام و از دیگر سو به علت هجوم همه جانبه دشمنان حمیت، حریت، اقتدار، استقلال، سربلندی و فرهنگ غنی ایرانی اسلامی موضوع صیانت از این هویت ضرورت و اهمیت مضاعف می یابد.

هویت ستیزی که مخالفان فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی آغازگر آن هستند اگرچه تهدیدی بسیار مهم و قابل تأمل محسوب می شود، در عین حال انگیزه و محرکی مؤثر برای برنامه ریزی جامع، کلان و کاربردی جهت استفاده از همه امکانات و ظرفیت های کشور به ویژه بهره مندی از اندیشه اصحاب قلم و هنر، استادان، معلمان، مبلغان دین، دانشجویان، دانش آموزان و آحاد جامعه برای تقویت، تجدید، تثبیت و ترویج بن مایه های هویت ایرانی اسلامی است، زیرا فرهنگ غنی و پرمحتوای ملت ایران این امکانات را برای نظریه پردازان و برنامه ریزان کشور مهیا کرده تا بتوانند با بهره گیری از عناصری چون زبان،

دین، مذهب، آئین مشترک، اقوام و پیروان مذاهب، افتخارات تاریخی و ... برای وفاق ملی و همبستگی اجتماعی هر چه بهتر استفاده کنند.

بدین ترتیب هویت ایرانی اسلامی با ترکیبی تفکیک ناپذیر از ایرانی بودن و مسلمانی، قابلیت بی نظیری برای ایجاد و حفظ انسجام آحاد ملت ایران را دارد، گواه این ادعا مشارکت و مقاومت سراسری و یکپارچه ایرانیان در بحران های متعدد سیاسی، اقتصادی و بالاحص جنگ تحمیلی است.

بازشناسی هویت ایرانی اسلامی به اقتضاء شرایط هر دوره به مشارکت همه سازمان ها و دستگاه های اجرایی و تحت مدیریت قوه مجریه و با حمایت جدی و جدید قوای مقننه و قضائیه نیاز دارد. البته بسیار واضح و بدیهی است که وزارت آموزش و پرورش با توجه به ارتباط مستقیم و غیرمستقیم با آحاد ملت و حضور در جای جای نقشه انسانی کشور و ارتباط با مخاطبین از همه اقوام، زبان ها، دین و مذهب و در سطوح مختلف از نیازها و انتظارات به حق، وظایف سنگین و حساس خود را دارد و به همین دلیل تحقق اهداف مد نظر در هویت ایرانی اسلامی تنها در صورت تعاون و همکاری عالمانه و به دور از هرگونه تعصبات و مناقشات مزاحم و بی ثمر قابل دستیابی است.

در همین راستا با سپاس، در محضر الهی از زحمات همه شخصیت های حقوقی و حقیقی که اداره کل آموزش و پرورش استان قزوین را در برگزاری همایش ملی هویت کودکان ایران اسلامی در دوره پیش

دبستانی یاری رساندند کمال تشکر و امتنان را دارم و امیدوارم کتاب حاضر که حاصل تلاش تحسین برانگیز همکاران محترم آقایان دکتر پرویز رحمانی و دکتر طهماسب طالبی است مقبول درگاه حق و مورد استفاده خوانندگان فهیم و اندیشمند قرار گیرد.

وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ وَ عَلَيْهِ التَّكْلَانِ

خیر الله رحمانی

● درآمد - سخن نخست:

پژوهش درباره هویت ایرانی - اسلامی در آغاز راه است و برای این مهم می‌بایست تلاش‌های بسیاری در جهت اهمیت پاسداری از هویت ملی و نیز دینی خود انجام داده و جایگاه هویت دینی را نیز در مقایسه با هویت ملی به رشته تحریر درآوریم. همچنین شیوه‌های تربیت جامعه در جهت پاسداری از هویت دینی و ملی و شیوه‌های انتقال این مفاهیم به کودکان نیز از جمله اقدامات اساسی و ریشه‌ای است که می‌بایست در این خصوص پژوهش‌های فراوانی انجام گیرد.

استفاده از آموزه‌های وحیانی اعم از قرآن و حدیث برای موضوع هویت نیز در آغاز راه خود است و پژوهش حاضر را فقط می‌توان به عنوان طرح بحث و ارائه فهرست‌واره آیات قرآن کریم برای بهره‌گیری در موضوع هویت (به‌ویژه هویت ایرانی - اسلامی) به شمار آورد. امید است پژوهشگران و فرهیختگان در آینده‌ای نزدیک در جهت تقویت انگیزه فرد فرد جامعه برای پاسداری و مراقبت و نیز تقویت هویت ملی و دینی گام‌های مؤثری بردارند و به تبع آن، آثار مبارک آن در جامعه آشکارا مشاهده شود.

حجت الاسلام و المسلمین محمد تقی سبحانی نیا

مدیر حوزه‌های علمیه استان قزوین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جستاری پیرامون

هویت ایرانی اسلامی

از منظر تاریخ و قرآن

نویسندگان:

دکتر پرویز رحمانی

دکتر طهماسب طالبی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۸

تقدیر و تشکر

خداوند متعال را شاکریم که توفیقِ تدوین و تالیف مطالب مورد نظر در خصوص هویت کودک ایرانی - اسلامی را با تاکید و استناد به بیانات قرآن کریم و دلایل تاریخی و ذکر شواهد عینی از واقعیات موجود به ما عطاء فرمود.

لذا از زحمات و حمایت های مسئولین ارجمند:

جناب آقای خیرالله رحمانی مدیرکل محترم آموزش و پرورش
استان قزوین

جناب آقای مرتضی طاهرخانی معاون محترم پژوهش، برنامه ریزی
و نیروی انسانی

جناب آقای رضا طاهرخانی معاون محترم آموزش ابتدائی

جناب آقای علیرضا اسدی الموتی مدیر گروه پژوهش

جناب آقای دکتر سلیمان میرزائی راجعونی استاد محترم دانشگاه

فرهنگیان

و همه عزیزانی که در انجام این مهم به ما یاری رساندند کمال
تشکر و سپاس را داریم.

ره رو منزل عشقیم و ز سرحد عدم تا به اقلیم وجود این همه راه آمده ایم.

پرویز رحمانی - طهماسب طالبی

سرشناسه	: رحمانی، پرویز، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: جستاری پیرامون هویت ایرانی اسلامی از منظر تاریخ و قرآن/ نویسندگان پرویز رحمانی، طهماسب طالبی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور ، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۴۳-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: هویت (روان‌شناسی) در کودکان -- ایران
موضوع	: Identity (Psychology) in Children -- Iran
موضوع	: ایرانیان -- هویت
موضوع	: Iranians -- *Identity
موضوع	: هویت
موضوع	: (Identity (Philosophical concept
شناسه افزوده	: طالبی، طهماسب، ۱۳۴۶ -
رده بندی کنگره	: ۳/۷۲۴BF
رده بندی دیویی	: ۵۱۸۲/۱۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۱۶۰۵۵

جستاری پیرامون هویت ایرانی اسلامی از منظر تاریخ و قرآن

نویسندگان: دکتر پرویز رحمانی – دکتر طهماسب طالبی

صفحه آرا: فاطمه حامدی

انتشارات: آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۴۳-۴

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری، پلاک ۹۹، تلفن: ۶۶۹۶۷۳۵۵

کلیه حقوق برای ناشر و مولفان محفوظ است قیمت ۳۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۵
شخصیت و هویت ایرانی - اسلامی	۱۷
بازنگری در معنای هویت	۳۷
۱. رابطه ی تاریخ و هویت	۴۰
۲. رابطه ی جغرافیا و هویت	۵۶
۳. رابطه ی میراث فرهنگی و هویت	۷۲
اشاره به برخی از موضوعات قابل بازنگری و باز آفرینی مطابق با فرهنگ ایرانی - اسلامی	۸۶
الف) معماری	۸۶
عوامل تضعیف هویت معماری ایرانی در دوره معاصر	۸۹
۱. عوامل درونی	۸۹
۲. عوامل بیرونی	۹۰
ب) ادب و فرهنگ	۹۵
۱. قصه گوئی	۱۰۱
۲. موسیقی	۱۰۴
ت) تغذیه	۱۰۸
ث) پوشاک	۱۲۰
۴. مذهب و ملیت ایرانی	۱۲۸
۵. زبان پارسی و نقش آن در هویت ایرانی - اسلامی	۱۴۰
۶. حکومت و دولت	۱۵۹
۷. نژاد و قومیت	۱۶۰

۸. آیین ها و مراسم ۱۶۶
- نقش اقسام بازی ها و ورزش های باستانی در شکل گیری هویت ایرانی - اسلامی
- ۱۷۵.....
۹. اقتصاد و کشاورزی ۱۸۰
۱۰. اساطیر و قهرمانان ۱۸۸
۱۱. مردم ایران ۱۹۷
- فرجام سخن ۲۰۳
- منابع و مأخذ ۲۱۷

به نام خدا

مقدمه

طرح مساله ی هویت با تاکید بر مبانی ملی و دینی با توجه به موقعیت استراتژیک ایران، در عصر حاضر بسیار لازم و ضروری است. از طرفی با عنایت به جامعه متکثر ایران از نظر قوم ، زبان، مذهب، دین ،اقليم، پیشینه های منطقه ای، مراسم و... باید بپذیریم که اقدام به این کار بس دشوار ، دقیق، و پر دامنه مستلزم ، نکته سنجی، رعایت انصاف، پرهیز از هر گونه تعصب و سطحی نگری و رهایی قلم از هر گونه گرایش جانبدارانه است. لذا مصلحت کار را در این دیدیم که با تکیه و تاکید بر وجوه مشترک ملی و دینی تا حد ممکن از لغزش های احتمالی در امان بمانیم سر انجام با الطاف الهی کتاب حاضر پدید آمد. امیدواریم که خواننده ارجمند و گرامی با مطالعه مباحث مطرح شده بیشتر از گذشته به پیوستگی هویت اصیل ایرانی در لباس دین و هویت اصیل دینی در لباس ایرانی بودن نشان صحت بگذارد.

پرویز رحمانی - طهماسب طالبی

